

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

TIMELESS

Slovar umetnostnih in kulturnih terminov

Erasmus+ KA204, št. projekta 2019-1-TR01-KA204-073839
Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni potrditve vsebine, ki izraža le mnenja avtorjev, in Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih vsebuje.

Slovar umetnostnih in kulturnih terminov

A. Koncepti umetnosti in kulture

avtentičnost

Kakovost nečesa, kar je pristno.

baletna predstava

Baletni nastop pred občinstvom.

digitalna dediščina

Digitalna dediščina zajema računalniško gradivo trajne vrednosti, ki ga velja ohranjati za prihodnje rodove.

festival

Festivali so dogodki, praznovanja. So raznolike narave in so geografsko različno umeščeni. Obstaja tesna povezava med festivali in lokalnim okoljem.

grajeno okolje

Dotika se vseh vidikov življenja, zajema stavbe, ceste, pločnike, mostove, transportne sisteme in distribucijske sisteme (voda, elektrika).

identiteta

Stvari, ki posameznike ali skupine naredijo drugačne od drugih.

jezik

Sistem komunikacije, ki ga uporablja država ali skupnost.

kulinarična kulturna dediščina

Kulinarična kulturna dediščina pomeni kulinarično tradicijo, jedi.

kulturna praksa

Kulturna praksa je izraz in pojav kulture ali subkulture, zlasti tradicije in običajev.

kolektivni spomin

Sposobnost združevanja osebnih spominov v kolektivno celoto.

kulturni izraz

Izraz idej in čustev v obliki besed, dejanj, umetnostnih dejavnosti kot odziv na družbo.

kulturni turizem

Kulturni turizem je turizem tistih, ki želijo odkrivati kulturno dediščino, način življenja regije in njenih prebivalcev. V preteklosti je obstojala zgolj ta vrsta turizma.

kulturni turist

Nekdo, ki potuje predvsem iz kulturnih razlogov na festivale in druge kulturne dogodke. Obiskuje zgodovinske znamenitosti mesta in spomenike.

kraj

Lokacija kot del prostora, ki ima določno identiteto, pomen in vrednost.

lokacija, kraj kulturne dediščine

Kraj, kjer se je nekoč zgodilo nekaj pomembnega.

muzej

Stavba ali kraj, kjer so shranjeni in razstavljeni predmeti zgodovinskega, znanstvenega, umetniškega ali kulturnega pomena.

naravno okolje

Vsa živa in neživa bitja, ki se pojavljajo v naravi, v posamezni regiji.

običaj

Dolgotrajna navada ali prepričanje.

obred

Obred je v danem kontekstu lahko dejavnost simbolne vrednosti. Obred je dejavnost, ki nekaj sporoča. Oblika in pomen obredov sta vprašanje tradicije.

obrt

Spretnost, običajno ročna, izdelave predmeta. Poklic, ki vodi k fizičnim in kognitivnim veščinam, kulturni in družbeni ozaveščenosti.

prenos

Prenesti nekaj z ene osebe ali kraja v drugo ali z ene generacije v drugo.

posredovanje kulture

Proces posredovanja nečesa z osebe ali kraja na drugo osebo ali kraj z ene generacije v drugo.

skupnost

Skupina ljudi, ki živijo na istem območju. Skupina ljudi z enakimi interesi, enake izobrazbe itd.

snovna kulturna dediščina

Snovna kulturna dediščina so stavbe, spomeniki, skupine stavb zgodovinske, estetske, znanstvene, arheološke in antropološke vrednosti.

tradicija

Dogodki, srečanja, navade, ki so vredni in se prenašajo na zanamce.

umetnostni izraz

Uveljavljena struktura, vzorec ali shema umetniškega dela,
umetniško delo.

uprizoritev

Uprizoritev je izvedba koncerta, plesa ali literature.

uprizoritvene umetnosti

Uprizoritvene umetnosti obsegajo umetnostne zvrsti kot so glasba, ples in drama, te pa se izvajajo pred občinstvom.

uprizoritveni umetnik/ca

Umetnik/ca, sodelujoč/a v gledališki predstavi, ta pa vključuje različne oblike uprizoritve umetnosti kot so ples, kiparstvo itd.

varovanje

Varovanje je dejanje ali proces varovanja in ohranjanja kulturne dediščine.

vrednota

Pomen, vrednost, uporabnost nečesa. Presoja o tem, kaj je v življenju pomembno.

zgodovinski spomin

Proces, v katerem nastajajo pripovedi o zgodovinskih obdobjih ali dogodkih, včasih tudi kot odziv na aktualne dogodke.

B. Umetnostni in kulturni termini

Vsaka tema vključuje dva termina iz vsake izmed šestih partnerskih držav (Turčije, Bolgarije, Španije, Belgije, Latvije in Slovenije). Vsak termin vključuje tri sklope:

- 1) opis
- 2) primer, ki nadalje pojasni termin
- 3) povezanost s koncepti

Tema 1: Ustno izročilo in izrazi

Belgija

Kinderdijk – naplavljen otrok

Legenda pripoveduje o tem, da so našli otroka in mačko, kako sta plavala v zibelki sredi poplavljenega mesta. Mačka je zibelko varovala in držala nad vodo. Otrok in mačka sta edina preživela poplavo. Mesto Kinderdijk je dobilo ime po kraju, kjer je zibelka pristala na kopnem.

Primer: Belgija je pogosto poplavljena nižinska ravnina. Mesto Kinderdijk se imenuje kraj, kjer je na kopnem pristala zibelka.

Povezanost s koncepti: grajeno okolje, zgodovinski spomin

zvočna krajina

Zvočna krajina so vsi zvoki znotraj določenega območja. Oblikuje se iz vseh zvokov okoli nas.

Primer: Podobno kot pokrajina opisuje pogled na vse okrog nas, zvočna krajina opisuje vse zvoke, ki jih slišimo. Vsako področje ima svojo, od drugih drugačno in ločeno zvočno krajino.

Povezanost s koncepti: avtentičnost, identiteta

Bolgarija

“sgleda” – srečanje z nevesto

Ogledati si velja dekle, preden jo družina ali fant zaprosita za roko.

Primer: Župan je objavil oglas, s katerim je vabil ženske iz vse države, da se srečanja udeležijo, kajti zaskrbljen je bil glede upadanja števila prebivalstva v mestu. Približno 90 žensk je prišlo, na kosilo jih je peljalo več kot 50 moških starih od 24 do 68 let.

Povezanost s koncepti: posredovanje kulture, prenos, jezik

“sedyanka” – pogovor sede okoli ognja

Pogovor sede okoli ognja, druženje fantov in deklet pod večer, kakršno je bilo nekoč v navadi. Tam so si fantje izbrali svojo bodočo ženo.

Primer: Ivan je s prijatelji šel v sedjanko upajoč, da bo tam našel primerno dekle za ženo.

Povezanost s koncepti: posredovanje kulture, prenos, jezik

Latvija

majsko religiozno petje, križev pot v severni Latgali

Ljudje se zberejo ob križu in pojejo v čast device Marije. Petje je pomemben del tradicionalne kulture na severu Latgale in drugod v tej pokrajini.

Primer: Mārīņš Boiko pravi takole: "Kljub prizadevanjem okupatorskih sovjetskih sil, da bi se znebile te tradicije, uničile križ in prepovedale petje pesmi, je majsko religiozno petje skrivoma preživelo, čeprav je bilo manj obsežno in manj na očeh."

Povezanost s koncepti: skupnost, identiteta, jezik

latgalijski jezik

Latgalijski jezik je jezik staroselcev in domačinov, tako stoji v uradnih zapisih nekdanjih latvijskih migrantov v provinci Vitebsk Ruskega cesarstva in njihovih potomcev v Zvezi sovjetskih socialističnih republik. Danes ta jezik opredeljujejo tudi kot regionalni jezik.

Primer: 8,8 % latvijskega prebivalstva dnevno uporablja latgalijski jezik. Mladi se v tem jeziku sporazumevajo tudi na družbenih omrežjih.

Povezanost s koncepti: skupnost, identiteta, jezik

Slovenija

“Nehaj mi solit pamet”

“Nehaj mi solit pamet” je frazem, ki pomeni "Ne poučuj me, ne pridigaj mi." V slovenščini je veliko frazemov ali idiomov, ki jih ni mogoče dobesedno prevesti v angleščino.

Primer: "Nehaj mi solit pamet," je pred kratkim na Twiterju zapisal eden od slovenskih politikov. V angleščino je izraz prevedel dobesedno: "Stop solting my mind."

Povezanost s koncepti: jezik, tradicija

dvojina

Slovenski jezik ima posebno množino, dvojino, ki se uporablja za dve osebi ali dva predmeta. Dvojino strogo uporabljajo na severovzhodu Slovenije in v nekaterih narečjih. Dvojina je počasi izginila iz današnjih indoevropskih jezikov, svoje mesto prepušča množini. Dvojina obstoja v slovenskem jeziku, jezikih lužiških Srbov itd. Sodobni standardni arabski jezik je tudi ohranil dvojino.

Primer: Dvojina je zelo praktična, kadar par želi biti prepoznan kot par. V Pen klubu je nastalo veliko mladih parov. Z veseljem so uporabljali dvojino: "Midva misliva, da sva se odločila..."

Povezanost s koncepti: jezik, vrednost, avtentičnost

Španija

"tener duende"

To je ena španskih besed, ki je prvotno služila le za opisovanje duha, ki se je naselil v nekatere hiše. Danes se je njen pomen razširil na skrivnostni čar nekaterih umetnostnih del in pojavov.

Primer: Skrivnost uspeha flamenka je v "duende" glavnega plesalca.

Povezanost s koncepti: posredovanje kulture, prenos, jezik

"Ponerse de mala leche"

Ta stavek se običajno uporablja za opisovanje nekoga, ki je zlovoljen. Nekdo, ki je napet, godrnjav in nima smisla za humor.

Primer: Juanova mama se je zelo razburila, ko je Juan pokvaril televizijo.

Povezanost s koncepti: prenos, jezik

Turčija

Nasreddin Hodja se šali

Nasreddin Hodja je bil znani satirik, ki je živel v 13. stoletju. Živel je na ozemlju današnje Turčije. Znan je po pikrosti, kratkih, jedrnatih, humornih zgodbah. (Vir: Slovar turškega jezika)

Primer: Vaščani vidijo Nasreddina Hodjo, kako poskuša okisati jezero z jogurtom. Sprašujejo: "Kaj počneš, Hodja?" Ta odgovori, da kisa jezero. Pravijo mu, da je nor, da to počne. "Kaj pa, če se bo to vendarle zgodilo?" vpraša.

Povezanost s koncepti: prenos, jezik, vrednost

pravljice o Keloğlanu

Keloğlan je eden najbolj slavni junakov iz turških pravljic. Slovi po plešasti glavi, bistrem umu in zvitosti. Keloğlanske zgodbe so pogostne zgodbe v turški in altajski mitologiji.

Primer: Keloğlan običajno premaga sovražnike s šalo, bistrim umom in hitro, duhovito odzivnostjo. Premaga vse težave in pri tem ostane živ in zdrav. Na koncu vsake pravljice Keloğlan dobi, kar želi.

Povezanost s koncepti: prenos, jezik, vrednota

Tema 2: Uprizoritvene umetnosti

Belgija

Romans du boin roi Alixandre (Aleksandrovi romani)

Zgodba temelji na lutkovnih predstavah, ki so obstajale že v davnih časih, še pred zgodovinskimi zapisi.

Primer: Najstarejše predstave Romans du bon roi Alexandre se odvijajo na lutkovnem odru v prenosni lutkovni kabini. Nastopata dve miniaturni figuri, predstave so gostujoče in se odvijajo tudi na festivalih, sejmih ali tržnicah.

Povezanost s koncepti: kulturni izraz, festival

žvižgajoče govorjenje

Žvižgani jeziki se skoraj brez izjeme razvijajo v tradicionalnih kulturah v grobem, gorskem okolju ali v gostem gozdu.

Primer: Žvižgane jezike so uporabljali kot komunikacijsko orodje pastirji v večini delov sveta. Žvižgani jezik jim omogoča, da komunicirajo na velike razdalje.

Povezanost s koncepti: jezik, identiteta

Bolgarija

Nestinarstvo – ples na žerjavici

Nestinari največkrat izvajajo svoj ples na žerjavici, kar predstavlja vrhunec praznika v čast svetnikoma Konstantinu in Heleni. Praznovanje se odvija 3. junija po starem koledarju. Priprava ognja za ples se začne še pred poldnevom. Ogenj je treba zanetiti simetrično, v krogu, da navzoče občinstvo lahko opazuje obred.

Primer: Turisti nestrpnost čakajo, da vidijo sveti ples nestinarijev.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, identiteta, uprizoritev, vrednota

glasba iz gajde

Spremljevalna glasba za ples hora. Ples se odvija v serpentinastih verigah in v ravnih linijah.

Primer: Celotna vas se je zbrala, da bi poslušala glasbo iz gajde.

Povezanost s koncepti: prenos, jezik

Latvija

latvijska uprizoritev igranja na citre

V zadnjih desetletjih 19. stoletja so oblikovali novo, nenavadno glasbilo, ki se je pridružilo citram, izdelanim iz starega lesa. Gre za tradicijo igranja na citre, imenovano "bojni ples", kjer dve osebi igrata ena proti drugi in pri tem uporabljata glasbilo.

Primer: "Bojni ples" citer je pomemben del tradicionalne kulture.

Povezanost s koncepti: umetniško izražanje, prenos

delno petje/pojoči govor ("pusbolss") na področju Abrene

Posebna zvrst večglasnega prepevanja, ki je značilno za severno latgalsko župnijo na meji z Rusijo tj. z nekdanjim abrenskim območjem. En spremljajoči glas glavne melodije predstavlja "pusbolss" ali delno petje (pojoči govor). "Pusbolss" se poje izključno solo, zelo glasno in ponavadi v drugi polovici verza.

Primer: Delno petje ("pusbolss") je preživelo in se še zmeraj sliši zahvaljujoč pevskim skupinam, ki ohranjajo tradicijo abrenskega območja.

Povezanost s koncepti: skupnost, identiteta, uspešnost

Slovenija

umetnost igranja na tamburico

Tamburica je ljudsko glasbilo. Na ozemlje današnje Slovenije je prišla iz Perzije pred več kot tisoč leti. Glasbilo se uporablja večinoma na jugovzhodu Slovenije. Danes se tamburica uporablja tudi za izvajanje resne glasbe.

Primer: Veliko mladih je navdušenih nad igranjem tamburice in sodelovanjem na tamburaških tekmovanjih.

Povezanost s koncepti: prenos, vrednota, avtentičnost

baletni in pevski nastopi v Ljubljani

Po drugi svetovni vojni so pred ljubljansko opero vsak večer čakali baletne plesalce/ke in pevce/ke ter jim čestitali. Baletni plesalci/ke, operni pevci/ke in študenti/ke so dolgo v noč ostali skupaj in razpravljali o glasbi in drugih uprizoritvah.

Primer: Vsak večer so baletni plesalci in drugi nastopajoči umetniki iz sosednje Narodne opere prišli v Klub kulturnih delavcev (Pen klub) na pijačo in klepet.

Povezanost s koncepti: uprizoritvene umetnosti, umetniški izraz, običaj

Španija

ples "la jota"

La jota je tradicionalen ples, ki ga plešejo po vsej Španiji. Slog la jote je v vsaki provinci drugačen. Poje se in pleše v Aragóniji, Kastilji, La Manchi, Leónu, Valenciji, na Mallorci, v Navari, La Riohi, Cantabriji, Asturiasu, Galiciji, Ekstramaduri, Andaluziji, Murciji, Baskiji, Kataloniji in na Kanarskih otokih. Pleše se s kastanjetami, plesalci nosijo regionalne noše. V severnih španskih provincah, kot so Aragonija, La Rioja in Navara, potekajo tekmovanja "jotas del Ebro".

Primer: Dekleta so se zbrala na Plaza del Pilar, da bi zapele joto.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, identiteta, uprizoritvene umetnosti, vrednota

"la chirigota"

Chirigota je zborovska pesem, ki se izvaja v pevski skupini. Pesmi se pojejo v času karnevala, na ulici. Te pesmi so recitativni monologi zelo preprostih glasbenih oblik kot so pasodoble, rumba, jota itd. Besedila so aktualna in se ukvarjajo s temami kot

so tisk, politika, vojna itd. Na tekmovanjih v petju chirigot podeljujejo nagrade za kostume, glas in besedila. Najpomembneje je, da se občinstvo nasmeje načinu, kako so besedila napisana.

Primer: Skupina Los Enteraos je zmagala na tekmovanju v petju chirigot na zadnjem karnevalu v Cádiz.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, identiteta, uprizoritev, vrednota

Turčija

ples Zeybek

Zeybek je oblika tradicionalnega plesa, ki se imenuje po turškem plesu Zeybek. Ta je igral ključno vlogo pri obrambi države pred invazijo tujih sil po 1. svetovni vojni in v turški osamosvojitveni vojni. Je najbolj priljubljen ples v Zahodni Turčiji. Ženske in moški, največkrat v parih, plešejo, da bi naslednjim generacijam predali stroge kodekse časti in poguma vojakov Zeybekov.

Primer: Nevesta in ženin sta zaplesala zeybek kot uvodni ples njunega poročnega obreda.

Povezanost s koncepti: kulturne prakse, identiteta, uprizoritev, vrednota

Orta Oyunu

Orta Oyunu je gledališka igra, ki se izvaja pred občinstvom. Temelji na napisanem besedilu, vključuje pa tudi glasbo, ples in petje. Glavna junaka igre sta Karagöz in Hacivat. Meddahlik je bila oblika gledališke igre, ki jo je izvajal en sam pripovednik, imenovan meddah. Meddahi so nastopali po vsej Turčiji in v turško govorečih državah. Meddahi naj bi razsvetljevali, poučevali in zabavali.

Primer: Orta Oyunu se nasplošno izvaja v času praznovanj ramadana v izobraževalne namene in za zabavo.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, umetnik, uprizoritev, jezik, identiteta, avtentičnost

Tema 3: Socialne prakse, obredi in praznovanja

Belgija

Sveta kri

Sveta kri je drug izraz za Kristusovo kri in se nanaša na baziliko Sveta kri v kraju Brugge.

Primer: Procesija Sveta kri poteka pomladi, ko se v središču belgijskega mesta Brugge zbere od 30.000 do 45.000 gledalcev. Procesijo Svete krvi gledalci spremljajo na dan Gospodovega vnebohoda, štirideset dni po velikonočni noči.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, kulturni turizem, obred

Carnaval De Binch – karneval Binch

Karneval v Binchu je najtradicionalnejši festival v Belgiji, ki se pojavi že v 14. stoletju. Festival traja tri dni in tedaj se ceste prekrijejo s konfeti, po cestah plešejo harlekini, kmetje in Pierroti. Festival Binche je tesno povezan z Lentom in katoliškim velikonočnim praznovanjem.

Primer: Festival je najverjetneje povezan s parado, ki jo je organizirala Marija Madžarska za svojega brata Charlesa Quinta leta 1549. Zaradi izvirnosti in dolgoletne tradicije je UNESCO leta 2003 ta festival imenoval "mojstrovina ustne in nesnovne dediščine človeštva".

Povezanost s koncepti: kulturni turizem, festival, obred

Bolgarija

Festival vrtnic

Ta festival je prvič potekal leta 1903. Izvedli so ga prebivalci Kazanlaka in ga posvetili lepoti ter dobroti. Gojenje vrtnic in industrijo vrtnic so ohranile generacije podjetnih prebivalcev v dolini. Vsako leto ob prvem koncu tedna v mesecu juniju lokalna skupnost organizira festival vrtnic.

Primer: Festival vrtnic privablja tujce z vsega sveta.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, umetnik, uprizoritev, identiteta, avtentičnost

“Jordanovden” – praznik Jezusovega krsta

Na ta dan se mladi in neporočeni Bolgari potapljajo v ledenih vodah, da se očistijo grehov. Epifanija (Jordanovden v bolgarščini) je eden večjih krščanskih praznikov v Bolgariji. Po tradiciji gredo ljudje v najbližjo reko in duhovnik vrže križ v vodo. Tisti, ki mu prvemu uspe potegniti križ iz vode, bo vse leto srečen in bogat.

Primer: Na Jordanovden zahodni pravoslavci praznujejo krst Jezusa Kristusa v reki Jordan

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, identiteta, uprizoritev, vrednota

Latvija

latvijska igra s kartami – Zolīte

V Latviji so igralci zolīta predvsem Latvijci, vendar je bilo opaziti, da igro s kartami igrajo tudi predstavniki drugih narodnosti. Igralci zolīte igrajo vsi od zgodnje mladosti do starosti, tako študenti kot slavni posamezniki.

Primer: Zolīte je posebna kognitivna igra. Način igranja je edinstven, pravila prav tako, saj jih ni moč najti v nobeni drugi igri s kartami.

Povezanost s koncepti: skupnost, prenos

tradicionalni pravoslavni poročni obred v župniji Pededze

Nekoč je bilo v pravoslavno cerkev v Pededzeju vključenih veliko število tam rojenih Rusov in tudi veliko število latvijskih družin. Tako je na območju Pededze nastal edinstven poročni obred.

Primer: Danes so pravoslavni poročni obredi zanimivi ne le za prebivalce župnije Pededze, ampak tudi za staroselce in za vse, ki so kadarkoli prisostvovali taki poroki.

Povezanost s koncepti: skupnost, identiteta, kraj

Slovenija

Pohod po Poti ob žici (krožna pot okoli Ljubljane)

Letna športna prireditev, ki slavi herojsko držo meščanov Ljubljane med italijansko okupacijo v drugi svetovni vojni.

Primer: V začetku maja se vse generacije zberejo na tradicionalnem pohodu okoli Ljubljane.

Povezanost s koncepti: obred, tradicija, običaj, zgodovinski spomin

Triglav

Triglav, 2864 metrov visoka gora v Sloveniji, najvišji vrh Julijskih alp, je pomemben za slovenski narod, saj se zdi, kot da gora bdi nad slovenskim narodom. V 19. stoletju se je slovenski župnik Jakob Aljaž postavil po robu germanizaciji Slovencev. V gorah je zgradil stolp, imenovan "Aljažev stolp".

Primer: Za Slovence je obveza in obred, ki ga velja opraviti vsaj enkrat v življenju, namreč povzpeti se na Triglav.

Povezanost s koncepti: tradicija, obred

Španija

“el tió de Nadal”

Element katalonske mitologije. Gre za hlod ali debelo vejo, katero se vsako noč “hrani” in se jo pokrije z odejo, da je ne zebe. Na božični večer domači otroci pojejo in udarjajo s palicami po njej, da 24. decembra lahko “kaka” darila in sladkarije. Vidni del hloda ali debele veje je praviloma okrašen z baretko in nasmejanim obrazom.

Primer: Otroci več dni hranijo in skrbijo za “tiá”, da se ta lahko 24. decembra “pokaka”.

Povezanost s koncepti: običaj, kulturna praksa, vrednost

tapas

Tapas je predjed, ki jo postrežejo v španskih kavarnicah in restavracijah. Uživanje tapas se imenuje “tapeo” ali “ir de tapas”. V mnogih krajih je običaj, da pred kosilom ali večerjo, najraje ob koncu tedna, grizljajo tapas. Med sestanki je tudi običajno, da postrežejo s tapas. Tekmovanja Tapas so tipična za nekatera španska mesta.

Primer: Včeraj smo šli na tapas z nekaj prijatelji in so bili zadovoljni. Potem nam ni bilo treba iti na večerjo, ker nismo bili več lačni.

Povezanost s koncepti: običaj, kulturna praksa, vrednota

Turčija

noč henna – tudi henska noč ali noč s kano/noč kane

Noč kane tradicionalno poteka v nevestini hiši dan pred poroko. Bližnji sorodniki in prijatelji neveste in ženina se udeležijo noči kane. Nevesta običajno nosi tradicionalno obleko v rdeči barvi. Ko nevesta sede na stol sredi dvorane, se obred začne. Nevestini prijatelji se zberejo okoli nje in pojejo žalostinke, da bi nevesto spomnili, da bo kmalu odšla od staršev. Pomebno je, da se nevesta zjoka. Na nevestine dlani se nanese kana, preostanek kane pa se razdeli gostom. Nato gostom postrežejo z brezalkoholno pijačo, zabavajo pa jih s petjem in plesom vse do poznih ur.

Primer: Spomnim se, kako razigrana je bila sestrina noč kane. Dvorana je bila polna gostov, ki so celo noč jedli in plesali. Večkrat sem morala na hodnik, da sem lahko zadihala.

Povezanost s koncepti: običaj, kulturna praksa, vrednota

Festival Bağbozumu

Festival, kjer v vinogradu praznujejo trgategv. (Povzeto iz Slovarja turškega jezika). Je tudi praznovanje dela in nastopa novega letnega časa.

Primer: Festival Bağbozumu je lani potekal v kraju Ürgüp, ki je znan po stoletnih vinogradih. Navdušeno so pranovali tri dni in noči.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, kulinarična kulturna dediščina, kulturni turizem, naravno okolje

Tema 4: Znanje in prakse v povezavi z naravo in svetom

Belgija

La Nature Festival – Festival Natura

Festival Natura se odvija v naravi. V Ardenih je na sporedu veliko koncertov, umetniških instalacij in delavnic za dobro počutje. Spoštovanje okolja je temeljna vrednota tega festivala in vsako leto poskušajo dodati še nove ukrepe spoštovanja in vzdrževanja trajnosti narave in ločevanja odpadkov.

Primer: Na sporedu Nature 2022 so koncerti inovativne glasbe, ki jo izvajajo zvoku predani izvajalci. Umetniški in intuitivni potencial vseh se izraža s plesom, gibanjem telesa, meditacijo, obredi, pradavnimi praksami duha itd.

Povezanost s koncepti: kulturni turizem, festival, naravno okolje, uprizoritvene umetnosti, kraj

belgijski polderji

Polder je umeten podaljšek zemlje v morje ali poplavljen pokrajine pod višino morja. Obsega močvirja, rečne izlive, jezera in nekatera območja obale. Vodo, zajeto na teh območjih, odstranjuje sklop črpalk, ki so jih nekoč upravljali mlinci na veter, danes pa električne črpalke. Odmakanje pokrajine in zemlje omogoča mreža kanalov in ribnikov. Polderji so skrbno nadzorovana in edinstvena območja povrnjene zemlje z bogato in obsežno kulturo.

Primer: Projekt polderjev Hedwige-Prosper je del celostnega flamskega načrta za okrepitev zidov za zaščito zemljišč vzdolž reke Scheldt Estuary in bazena za odvajanje vode pred poplavami. V okviru projekta se nekatere nizko ležeče površine povrnjene zemlje ponovno zaprejo ob plimi, tako tam zmanjšujejo tveganje za poplave in ponovno vzpostavljajo naravna območja.

Povezanost s koncepti: grajeno okolje, identiteta, naravno okolje, kraj

Bolgarija

Sveti Jurij

6. maj je praznik pomladi in jagnjet. V Bolgariji na ta dan vsako leto praznujejo dan Sv. Jurija. To je uradni državni praznik, pa tudi "Dan poguma in bolgarske vojske", "Dan pastirja", cerkveni praznik in osebni praznik vseh Jurijev. V bolgarskem kulturnem koledarju je "Gergiovdan" med največjimi prazniki. Takrat poteka veliko obredov za zdravje in plodnost ljudi in živali. V zgodnjem jutru, še preden zapojejo petelini, se ljudje sprehajajo po poljih ali travnikih in se "kopajo" v jutranji rosi. Prepričani so, da je v tem letnem času jutranja rosa »blagoslovljena« in da bo zdrav, kdor se v njej okopa. Jutranja rosa naj bi pozdravila tudi bolezni. Če se razgaljena ženska okopa v rosi, bo postala plodna, verjamejo. Na ta dan je koristno tudi kopanje v naravnih vrelih. Zajemanje vode in nošnja vode k sebi domov je še en obred, povezan z jutranjim kopanjem v vodi ali v izviru. Bolgari verjamejo, da je voda zdravilna.

Primer: Kot pravi legenda, je bil Sveti Jurij krščanski mučenik, ki je ubijal zmaje; pravi hrust po srednjeveških kriterijih.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, identiteta, uprizoritev, vrednota

Dan Svetega Trifona – vinski praznik

14. februar je po vsem svetu znan kot Valentinovo, v Bolgariji pa ima ta dan še en pomen. 14. februar je dan Sv. Trifona (znan tudi kot Trifon Zarezan), zaščitnika vinogradnikov in vinarjev. Obstaja nekaj legend, ki pojasnjujejo povezavo med svetim Trifonom in vinarji. Prva navaja, da so Trifona priznali za zaščitnika vinogradnikov, ker je bil tudi sam vinogradnik in je iz krajev, kjer je doma vinska trta.

Primer: Pijmo ga na vaše zdravje na dan sv. Trifona!

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, identiteta, uprizoritev, vrednota

bolgarski jogurt

Bolgarski jogurt je najbolj priljubljena vrsta jogurta na svetu. Zaradi njega so Bolgari ponosni na svoje ime. Jogurt je njihov in samo njihov izum in je dediščina številnih stoletij. Blago kisli jogurt, »kiselo mliako«, je nedvomno najboljši in najbolj zdrav od vseh mlečnih izdelkov, ki so danes na voljo potrošnikom. Na zahodu ga imenujejo bolgarski jogurt, v domovini, Bolgariji, pa kislo mleko. Ne glede na to, kako ga imenujejo, ima ta čudovita probiotična hrana za seboj dolgo pot, domala 4000 let dolgo. »Kiselo mliako« je edinstveno zaradi podnebja in posebnega načina priprave –

s kombinacijo dveh bakterij: *Lactobacillus Bulgaricus* in *Streptococcus Thermophilus*. Bakterija *Streptococcus Thermophilus* deluje najprej in pripravi izjemno okolje za *Lactobacillus Bulgaricus*, ki se nato začne množiti in počasi spremeni mleko v jogurt.

Primer: Dodajanje jogurta vaši dnevni prehrani lahko uravnoteži vašo prehrano.

Povezanost s koncepti: kulinarična kulturna dediščina

Latvija

poletno enakonočje

Latvijci ta solsticij imenujejo "Jāņi". Uvršča se med najbolj priljubljena praznovanja v letu. Gre za starodavni festival plodnosti, ki ga praznujejo po setvi poljščin in pred žetvijo. Latvijci pojejo, plešejo, jedo in se veselijo v tem času.

Primer: Ljudje prižigajo kresove, skačejo čeznje in praznujejo do sončnega vzhoda, zaljubljeni pari pa zapustijo množico, išoč "cvet praproti", ki naj bi cvetela le v noči "Jāņi".

Povezanost s koncepti: avtentičnost, običaj

Sestavljanke ("puzuri") and their handling

"Puzuri" je najbolj priljubljena oblika tradicionalnih latvijskih dekorativnih stvaritev. Druga poimenovanja včasih predstavljajo drugačno vrsto sestavljanke in posebno praktično rešitev le te.

Primer: "Puzuris" je izdelan iz več kombiniranih oblik, ki temeljijo na obliki kristalov s štirimi, šestimi ali osmimi ploskvami.

Povezanost s koncepti: prenos

Slovenija

Festival sivke v Sloveniji

Slovenski kras in francoska Provansa imata nekaj skupnega: podnebje in najboljše pogoje za gojenje sivke. Sivka je čudovita rastlina, ki ima pomirjujoč učinek in je primerna za zdravljenje manjših ran in opeklin. Svoje mesto ima tudi v kuhinji.

Primer: Sivka je bila pobrana ta mesec.

Povezanost s koncepti: naravno okolje, festival

Pohorska omleta

Pohorsko omleto je izumil Vili Rečič, ki je ob odhodu iz Radencev, znanega slovenskega zdravilišča, obiskovalcem Pohorja želel ponuditi novo jed.

Primer: Pohorska omleta se vedno pripravlja za eno ali dve osebi, njena velikost se nikoli ne spremeni.

Povezanost s koncepti: kulinarčna kulturna dediščina, tradicija, prenos, identiteta

Španija

Sezonska selitev paše

Sezonska selitev paše je vrsta paše, ki je nenehno v gibanju. Prostorsko se prilagaja območjem spreminjajoče se produktivnosti paše. Območja paše so stalna.

Primer: Pastirji, ki imajo svojo čredo v gorah, se pozimi pripravljajo na selitev paše.

Povezanost s koncepti: kulinarčna kulturna dediščina, prenos, avtentičnost

Siesta

Siesta je počitek po kosilu ki traja nekaj minut ali nekaj ur. Gre za kratek počitek, kjer si je moč nabrati moči za preostanek dneva in dolg večer.

Primer: Pred začetkom popoldanskega dela si rad malo odpočijem po kosilu.

Povezanost s koncepti: kulinarčna kulturna dediščina, prenos, avtentičnost

Turčija

zdravilec

Zdravilec je nekdo, ki ljudi zdravi zaradi različnih bolezni. Nekateri zdravilci uporabljajo posebna zelišča za zdravljenje, drugi pa le molijo in pomagajo ljudem s svojo vero. Splošno pepričanje je, da se sposobnost zdravljenja prenaša s starejšega zdravilca v družini na druge družinske člane.

Primer: Zmeraj sem verjel v uradno medicino, vendar mi nobeno zdravilo ni ozdravilo ran na koži. Babica me je odpeljala k zdravilcu in na srečo mi je maža, ki jo je pripravil, ozdravila rane.

Povezanost s koncepti: prenos, identiteta, kulturna praksa

tarhana juha

Tarhana se pripravlja iz mešanice pšenične moke, polnomastnega jogurta, rdeče paprike, čebule, paradižnika in mete. Mešanico se kisa vsaj 21 dni, nato pa se jo položi na čisto krpo. Počasi se manjša velikost. Mešanico velja sušiti v senci. Tarhana juha se kuha iz posušene tarhane. Je zelo hranljiva, saj je pripravljena iz sestavin, bogatih z vitamini in minerali. Tarhana varuje pred številnimi boleznimi, še posebej, če se pije pozimi.

Primer: Moja babica, ki živi v majhni vasi v Usaku, je vedela, kako zelo mi je všeč tarhana juha. Kadarkoli sem jo obiskal skupaj z družino, nam jo je skuhala, da mi je naredila veselje.

Povezanost s koncepti: kulinarična kulturna dediščina, prenos, avtentičnost

Tema 5: Tradicionalna obrt

Belgija

izdelava čipk

V Belgiji, zlasti na severu Flandrije, ženske že stoletja dolgo izdelujejo klekljane čipke. Nastale so številne vrste čipk. Po grobih ocenah se je v Belgiji v 19. stoletju 150.000 žensk preživljalo s svojimi kleklji in blazinicami. V zadnjem času nune vodijo šole, da bi ohranile tradicijo in dekleta naučile obrti, ki bi jim prinesla nekaj dohodka.

Primer: Do začetka 20. stoletja je bilo v Belgiji približno 47.000 čipkaric. Okoli 70 % jih je delovalo v Bruggeu, kar je privedlo do ustanovitve čipkarske šole leta 1911. Dekleta so tam učili o čipkah, a tudi katekizma, aritmetike, trgovinske in politične ekonomije.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, obrt, tradicija

belgijska kultura piva

Pivovarska kultura temelji na tradiciji izdelave piva. Pivo je hrana in je del družbenega življenja Belgijcev. Temelji na okoljskih danostih in različnih postopkih pivovarstva, metodah fermentacije, na uporabi kvasovk in drugih sestavin ter tradicionalnem znanju, ki v družinah in pivovarnah že več stoletij prehaja iz roda v rod.

Primer: Belgijska kultura piva se najbolj kaže v raznolikih vrstah piva, ki so na voljo v sleherni gostilni. Tipičen meni piva obsega vsaj pol ducata vrst točenega piva in dva

ducata vrst ustekleničenega piva. Nekatere kavarne prirejajo degustacijo več kot 100 različnih vrst piva in več kot ducat vrst točenega piva.

Povezanost s koncepti: obrt, kulturni turizem, naravno okolje, tradicija

Bolgarija

vezena noša

Tradicionalno bolgarsko vezenje je čudovita pradavna umetnost. Pripoveduje o tistem, ki jo nosi, o njegovem zakonskem in družbenem statusu, njegovem družbenem razredu in kraju, od koder je. Vezenje je imelo veliko simbolno vrednost. Verjeli so, da ščiti telo pred uroki in zlimi duhovi, da razrez dela vezenja na oblačilu odpre prosto pot zlim duhovom in človeka naredi ranljivega. Rdeča barva simbolizira materino kri in nadaljevanje življenja. Ščiti pred zlemi silami. Rumena je bila povezana s soncem, ognjem in svetlobo. Zelena je pomenila iskanje večnega življenja in je bila povezana z Drevesom življenja. Bela je razkrivala čistost, brezmadežno mladost in božansko svetlobo.

Primer: Po starodavnih prepričanjih zlo (bolezni, prekletstvo, "slabe oči", vse zlobne sile) udari človeka tam, kjer telo ni zaščiteno z oblačili, oblačila pa so narejena, da so kot druga koža. Vezenje daje tistemu, ki ga nosi, občutek zaščitenosti.

Povezanost s koncepti: kulturne prakse, umetniška uprizoritev, identiteta, avtentičnost

tradicionalno lončarstvo v Trojanu

Kot večina starodavnih kultur, je tudi lončarstvo ena najstarejših bolgarskih obrtnih tradicij. Še nedavno so vsi potrebovali posode za kuhanje in prenašanje tekočine. Rod Bolgarov izhaja od boga vina in veseljačenja, Dioniza, zato je lončarstvo kulturno zelo pomembno. Središče proizvodnje keramike je mesto Trojan, trojanska keramika pa velja za »pravo« bolgarsko lončarstvo.

Primer: Lončarstvo je ena najstarejših obrti. Približno dve stoletji potem, ko je bila leta 681 ustanovljena bolgarska država na Balkanu, spretni lončarji v prestolnici Veliko Preslavo zaslovijo s svojo dekorativno keramiko.

Povezanost s koncepti: kulinarčna kulturna dediščina, prenos, avtentičnost

Latvija

obrt izdelave sprehajalne palice v Siguldi

Palica Sigulda je najstarejši in najbolj značilen spominek Sigulde – delo lokalnih obrtnikov, ki so večšine izdelave palice pridobili bodisi od prednamcev bodisi z

avtonomnim učenjem. Zdaj je v Siguldi in Krimuldi 11 lokalnih prebivalcev, ki so zmožni narediti sprehajalne palice.

Primer: Sprva so popotniki kupovali sprehajalne palice, da bi si olajšali pot po strmi plaži in kamnitih poteh.

Povezanost s koncepti: prenos, kraj

latvijsko tradicionalno pletenje rokavic

Številni Latvijci so spretnost pletenja rokavic usvojili že v zgodnjem otroštvu. Tradicija pletenja se je ohranila po zaslugi mojstrov in mojstric, ki so se naučili spretnosti pletenja v družini, od matere ali babice, sami ali v šoli.

Primer: Rokavice v muzejskih zbirkah so iz 18. stoletja.

Povezanost s koncepti: skupnost, prenos, umetniški izraz

Slovenija

lesena roba – kulturna dediščina Ribnice

Lepe in uporabne stvari je moč izdelati iz naravnih materialov, predvsem ribniške lesene izdelke. Leseni ročno izdelani izdelki so žlice in posodje, zobotrebcji, košare itd.

Primer: Na vseh trgih v Sloveniji je moč najti leseno robo.

Povezanost s koncepti: naravno okolje, tradicija, avtentičnost, vrednota, kulturni turizem

Idrijska čipka

Idrija je slovensko podeželsko mesto. Umetnost klekljanja čipk se je začela v 17. stoletju, ko so te čipke izvažali v Evropo in Ameriko. Med prvo svetovno vojno se je prodaja čipk močno zmanjšala. Idrijska čipka je bila namenjena ljudem srednjega razreda in je bila precej groba.

Primer: Kleklanje čipk ni več priljubljeno.

Povezanost s koncepti: tradicija, prenos, avtentičnost, obrt

Španija

botijo – lončena posoda/vrč

Botijo je sodoben dekorativni element, posoda narejena iz porozne lončevine.

Uporabljali so jo za pitje, saj je voda v njej ostala hladna. Ta posoda ima najpogosteje

ročaj in luknjo, skozi katero izteče voda, in še eno luknjo skozi katero se posodo polni z vodo. Najstarejšo posodo te vrste so našli v provinci Murcia.

Primer: Preselili smo se v hišo, kjer je več dekorativnih posod z umetnim cvetjem.

Povezanost s koncepti: tradicija, prenos, vrednota

abanico – španska pahljača

Predmet, ki usmerja zrak v osebo, ki se pahlja. Pahljača je sestavljena iz več palic, ki se združijo na enem koncu in so prekrite s polkrogom blaga, papirja ali usnja in so okrašene. Nekdo, ki se želi pahljati, prime pahljačo na mestu, kjer se palice združijo. Pahljačo giblje z enega konca na drugega: pahljačo je moč zložiti tako, da se združijo vse palice, pri čemer se blago, papir ali usnje zložijo med palice.

Primer: V najbolj vročih dneh ljudje uporabljajo pahljače, s katerimi vase usmerijo zrak, da je lažje zdržati čez dan.

Povezanost s koncepti: tradicija, prenos, vrednota

Turčija

tkanje kilimov

Kilimi so tkane preproge, brez vozličkov. Običajno so večbarvne in vzorčaste, ročno stkanje iz dlak ali volne, ki se jih obesi na steno, razprostre po tleh, oblazinjenem pohištju itd. Vzorci in motivi, ki se uporabljajo za kilime, so izrazi različnih vrednot in občutkov, socialnega statusa, želja, pričakovanj, prepričanj, zakonskega stanu, priseljenosti, katastrof, žalosti, veselja, skrbi, sreče, hrepenenja, ljubezni, ločitve. Vse je izraženo v simbolih.

Primer: V Anatoliji ženske s tkanjem kilima dajejo drugim pretanjena in zapletena sporočila.

Povezanost s koncepti: uprizoritev, kulturna praksa, vrednota, avtentičnost, prenos

kovanje bakra

Kovanje bakra je umetnost izdelave predmetov iz bakra. Tradicionalna rokodelska obdelava bakra je še vedno živa v številnih mestih Anatolije. Proizvodnja posod za gospodinjstvo se je zmanjšala in baker se danes uporablja predvsem za izdelavo okraskov in nakita. Bakrorez se uporablja za oblikovanje in ustvarjanje motivov na bakrenih posodah in izdelkih.

Primer: Mesto Gaziantep v Turčiji je znano po kovanju bakra. V Gaziantepu je ogromen sejem bakra, kjer je moč najti več vrst bakrenih okraskov.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, umetniško izražanje, prenos

Tema 6: Druge teme (identiteta skupnosti, kraj kulturne dediščine, osebne zgodbe itd.)

Belgija

flamski beginaži

Beguine so ženske, ki so nekoč svoje življenje posvetile Bogu, a se hkrati niso umaknile iz socialnega življenja. V 13. stoletju so ustanovile beginaže, zaprte skupnosti, da bi tako zadovoljile svoje duhovne in materialne potrebe.

Primer: Flamski beginaži so arhitekturne skupine hiš, cerkva, gospodarskih poslopij, zelenih povšin. Zasnova teh skupin je bila mestne ali podeželske narave. Zgrajene so bile v značilnem flamskem slogu. Spominjajo na tradicijo flamskih beguin, ki se je v srednjem veku razvila v severno-zahodni Evropi.

Povezanost s koncepti: grajeno okolje, skupnost, zgodovinski spomin, kraj

zvoniki v Belgiji

Zvoniki Flandrije in Valonije so dediščina, skupina triintridesetih belgijskih stolpov z zvonovi, zgrajenih v srčiki urbanih področij, navadno na glavnem trgu. Zvoniki so bistven element, značilen za organizacijo mest, grajenih med 11. in 17. stoletjem.

Primer: Zvonik simbolizira moč svetnikov. Skozi stoletja so zvoniki predstavljali moč in bogastvo mest. Grajeni so v rimskem, gotskem, renesančnem in baročnem stilu. So močan simbol osvojitve državljanskih svoboščin.

Povezanost s koncepti: grajeno okolje, skupnost, zgodovinski spomin, kraj

Bolgarija

pevski sejem

Sejem v Rozhenu poteka vsake štiri leta. Glasbeniki tam izkazujejo svoje neverjetne sposobnosti. Simbol festivala je orkester "100 Kaba Gajdi", kar dobesedno pomeni "100 dud".

Primer: Nacionalni folklorni sejem Rozhen je dogodek, povezan z bolgarsko folkloro v območju Rozhen blizu Smoliana v Rodopih na jugu Bolgarije.

Povezanost s koncepti: kulturna praksa, umetnik, uprizoritev, identiteta, avtentičnost, umetniški izraz, prenos

Christo – ovijanje stavb

Christo Vladimirov Javacheff, znan kot Christo, je eden najodličnejših umetnikov zadnjih desetletij. Christovo platno je cel svet. Nekateri njegovih najbolj priljubljenih projektov so: Slavolok zmage v ovoju, projekt za Pariz, v Londonu projekt Mastaba, začasna skulptura v Hyde Parku, sestavljena iz 7.506 vodoravno naloženih sodov in plavajoči pomol, sestavljen iz 100.000 kvadratnih metrov svetlečega se rumenega blaga, ki ga podpira modularni sistem pomola, sestavljen iz 220.000 trdnih poliuretanskih kock, ki plavajo na vodni površini.

Primer: Christo in Jeanne-Claude sta umetnika, ustvarjalca obsežnih okoljskih instalacij, pogosto velikih znamenitosti in krajinskih elementov, zavutih v tkanino.

Povezanost s koncepti: prenos, identiteta, kulturna praksa

Latvija

tradicionalni kulturni prostor Rucava

Rucava je prostor kulture z bogato in nenavadno kulturno dediščino in živimi tradicijami. Prostor je še zmeraj zanimiv za ljudi nasplošno, raziskovalce kulture iz Latvije in drugih držav. Tam je moč spoznati latvijski jezik, poročne obrede, tam se odvijajo festivali in stari načini kmetovanja.

Primer: Miķelis Zvirbulis, ki je odraščal v prostoru kulture Rucava, je zbral 17 ljudskih pesmi, ki jih je prvič slišal kot je bil še majhen.

Povezanost s koncepti: skupnost, identiteta, kraj

livonski prostor kulture

Libijanci so prebivalci ob Baltskem morju, so Finci, ki so se v Latviji naselili pred več kot 1000 leti.

Primer: Za livonsko skupnost je bil v preteklih stoletjih ves čas značilen močan občutek identitete, želja po prepoznavnosti, raziskovanju, ohranjanju in razvoju svoje dediščine.

Povezanost s koncepti: skupnost, identiteta, kraj

Slovenija

Sajenje žita pozimi

V začetku decembra Slovenci vsajajo v zemljo seme pšenice, ki potem raste do Božiča. Rast žita v pšenico je simbol življenjske moči.

Primer: Okoli Božiča je veliko tradicionalnih običajev in veliko obredov. V ljubljanskem Pen klubu so redno sadili seme, čeprav verske tradicije v socializmu niso bile sprejemljive.

Povezanost s koncepti: tradicija, naravno okolje, prenos

Pen klub

Pen klub je bil nekoč mesto srečevanja umetnikov, filmskih ustvarjalcev, vizualnih umetnikov, novinarjev, politikov itd. Mesto je postalo priljubljeno zaradi Mikija in njegove žene Oli ter njihovega psa Buli. Tu so se rodile številne ideje, pogodbe in strategije. Klub je bil v lasti Društva pisateljev.

Primer: Ko ste v drugi sobi Pen kluba, ste že "nekdo" ali pa pridete z "nekom".

Povezanost s koncepti: kraj kulturne dediščine, uprizoritveni umetnik, kolektivni spomin, identiteta

Španija

ciganski življenjski slog in kultura

Cigani ali Romi so zgolj še ena rasa, ki živi v Španiji. Ni znano, od kod so prišli. Preživljajo se s prodajo na trgih ali prodajo ostankov kovine. Njihove posebne značilnosti, kot so oblike organizacije družine in skupnosti ali dialog, jim omogočajo, da ohranjajo svojo identiteto.

Primer: Poroka našega prijatelja Juana, ki je ciganske krvi, je trajala približno tri dni.

Povezanost s koncepti: kulturna dediščina, avtentičnost, zgodovinski spomin, kraj

La Javierada en Navarra – romanje v Javier, Navarra

Romanje je v španski pokrajini Navara tradicionalno. Vključuje hojo od vasi do vasi, od mesta do mesta v provinci Navara, vse do gradu Javier.

Primer: V petek smo odšli iz moje vasi na romanje in v nedeljo smo prispeli v Javier, ravno v času maše.

Povezanost s koncepti: kulturna dediščina, avtentičnost, zgodovinski spomin, kraj

Turčija

življenjski slog in kultura Yörük

Yörük je kultura in je način življenja. Beseda Yörük izhaja iz turške besede "yürümek / za hojo". Yörük je ime, ki ga je dobilo turško nomadsko ljudstvo v Anatoliji in Rumeliji (deželi Romov). Preživlja se z živinorejo, živi v šotorih, ki jih, glede na letni čas, postavijo na ravninah ali planotah. Danes je večina Yörükov sprejela urejen življenjski slog, še vedno pa ohranjajo nekatere navade, kot je kuhanje keškeka, postavljanje šotorov iz ščetin, pletenje preprog in predpražnikov, ter organiziranje sejmov in nekaterih dogodkov, kot je denimo rokoborba s kamelami.

Primer: Sedenje v Yörükovem šotoru in uživanje keškeka med gledanjem turnirjev v rokoborbah s kamelami je bilo neverjetno doživetje.

Povezanost s koncepti: skupnost, identiteta, avtentičnost

Yeşilçam

Yeşilçam je ime starega turškega kina. Ker je Yeşilçam ulica v Carigradu, kjer so pred letom 1980 vse družbe filmske produkcije imele svoje pisarne, so vse turške filme pred letom 1980 imenovali filmi Yeşilçam. Drugače povedano, Yeşilçam je postal turški Hollywood. Ti filmi so bili posneti z omejenimi sredstvi in v času gospodarske krize v 60-ih in 70-ih letih prejšnjega stoletja. Vzбудili so veliko zanimanje javnosti. Bili so to topli, iskreni filmi o ljudeh.

Primer: Rad se pozimi, ko so noči dolge in hladne, stiskam z otroki na kavču in gledam filme Yeşilçam.

Povezanost s koncepti: kulturna dediščina, avtentičnost, zgodovinski spomin, kraj